

**IMPLIMENTAREA PROGRAMULUI INTEGRAT DE GESTIONARE
AL DOSARELOR ÎN SISTEMUL JUDECĂTORESC
IMPLEMENTATION OF THE INTEGRATED FILE MANAGEMENT
PROGRAM IN THE JUDICIAL SYSTEM**

**Ion COBÎȘENCO,
doctorand
Universitatea de Stat din Moldova**

Abstract

Following a continuous process of technical and scientific development, the justice system is forced to adapt to the new trends. In this regard, both the Legislator and the other competent bodies have adopted a series of acts designed to maintain the judiciary at the level of contemporary technical progress in order to increase the efficiency of the judiciary and to ensure its proper transparency.

Keywords: *technical progress, efficiency of the judiciary, transparency.*

În urma unui proces continuu de dezvoltare tehnico - științifică, sistemul de justiție este forțat să se adapteze la noile tendințe. În acest sens, atât Legiuitorul, cât și celelalte organe competente, au adoptat o serie de acte menite să mențină sistemul judecătoresc la nivelul progreselor tehnice contemporane în scopul de a spori eficacitatea sistemului judecătoresc și de a asigura o transparență corespunzătoare acestuia.

Parlamentul Republicii Moldova, la 18 martie 2018, a adoptat Hotărârea nr. 39 privind aprobarea Concepției privind finanțarea sistemului judecătoresc. Acest act normativ al legislativului a avut drept scop principal crearea unui mecanism adecvat, consecvent și durabil de finanțare a sistemului judecătoresc în urma angajamentelor asumate de statul nostru față de Consiliul Europei și Uniunea Europeană privind asimilarea standardelor internaționale în domeniu, transpuse în Planul de acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană”, în Planul preliminar de țară al Republicii Moldova în cadrul Programului SUA „Provocările Mileniului”, în Programul de activitate al Guvernului “Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, în Strategia națională de dezvoltare în perioada 2008–2011, în Strategia de consolidare a sistemului judecătoresc. Totodată, hotărârea prevede și consolidarea capacităților Ministerului Justiției și ale instanțelor judecătorești privind gestionarea sistemului informațional judiciar.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.149/11 din 29 martie 2011 a fost aprobat Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale. Pe parcurs au survenit diverse modificări și completări ale cadrului legislativ, fapt ce a generat necesitatea ajustării Regulamentului

privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale. Prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii a creat un grup de lucru, care a solicitat instanțelor judecătorești propuneri de modificare a Regulamentului vizat, care au fost analizate și ajustat Regulamentul.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.110/5 din 5 februarie 2013 a fost aprobat Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești.

La 18.02.2014, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale. Totodată, tot prin aceeași Hotărâre a fost abrogat Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale din 29 martie 2011.

Astfel, în toate instanțele judecătorești din Republica Moldova dosarele sunt distribuite pentru examinare potrivit principiului aleatoriu, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (în continuare PIGD). La fiecare dosar urmează să fie anexată, în mod obligatoriu, fișa de repartizare.

La distribuirea aleatorie, PIGD i-a în considerație dacă pentru categoria corespunzătoare de dosare există complete specializate, identifică volumul de muncă al judecătorilor în baza gradelor de complexitate prestabilite în PIGD pentru fiecare categorie de dosar. Alte criterii care stau la baza distribuirii aleatorii sunt tipul dosarului (civil, penal, contravențional), procedura de examinare (procedura în ordonanță, contencios administrativ, apel, recurs), precum și sarcina deplină sau parțială a judecătorului (procentul redus stabilit prin Hotărârea CSM pentru președinții și vicepreședinții instanțelor de judecată, membrii Colegiului disciplinar, Colegiului pentru selecție și a Colegiului de evaluare). Aprecierea gradelor de complexitate a dosarelor incluse în Nomenclator este prezentată pe o scală de la 1 la 10 puncte (1 reprezentând complexitatea minimă, iar 10 – complexitatea maximă).

Consiliul Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 165/6 din 18.02.2014, distinge trei feluri de complexitate: **complexitatea inițială, intermediară și finală a cauzelor.**

Complexitatea inițială a cauzei este punctajul acordat unei cauze în mod automat de către Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (în continuare „PIGD”) la momentul înregistrării în PIGD. Atunci când cauza parvenită în instanță are un singur obiect (capăt de acuzare), un singur volum și două părți, punctajul acordat de PIGD cauzei la momentul înregistrării va corespunde punctajului prevăzut pentru obiectul respectiv în Nomenclatorul gradelor de complexitate. După înregistrarea cauzei în PIGD, cauza se va repartiza aleatoriu judecătorului selectat de PIGD. În cazul în care cauza

parvenită în instanță are mai multe obiecte (capete de acuzare), în PIGD se va înregistra mai întâi obiectul principal al cauzei, urmat de înregistrarea obiectelor secundare, după care cauza va fi repartizată aleatoriu judecătorului selectat de PIGD.

Obiectul secundar al cauzei este obiectul care are un punctaj mai mic față de punctajul obiectului principal al cauzei conform Nomenclatorului gradelor de complexitate.

Astfel, o cauză cu un obiect principal și câteva obiecte secundare, la momentul înregistrării în PIGD, va avea o complexitate inițială care va fi calculată în mod automat de PIGD conform formulei indicate mai jos.

Dacă o cauză, în momentul înregistrării în PIGD, are un obiect principal, obiecte secundare, dar și mai multe părți și volume, complexitatea inițială a cauzei va fi calculată în mod automat de către PIGD conform unei formule, după care cauza va fi repartizată aleatoriu judecătorului selectat de PIGD.

În cazul în care, pe parcursul examinării cauzei, au apărut mai multe obiecte, părți sau volume, acestea se vor înregistra în PIGD de către persoana responsabilă. PIGD, în mod automat, va adăuga punctaj adițional cauzei conform formulei. Astfel, o cauză aflată în procedură va căpăta **complexitate intermediară**.

Complexitatea intermediară a cauzei aflate în procedura unui judecător se va lua în calcul de către PIGD la repartizarea viitoarelor cauze spre examinare judecătorului respectiv.

Complexitatea finală a cauzei este punctajul de complexitate acumulat de o cauză în momentul pronunțării hotărârii de către judecător. Complexitatea finală nu va influența distribuția dosarelor prin PIGD judecătorului respectiv, însă se va utiliza la calcularea volumului de muncă (punctajului acumulat) de judecător la examinarea cauzei respective. Modul de calculare a volumului de muncă în baza complexității finale va fi prevăzut într-un Regulament aparte.

PIGD va determina complexitatea cauzelor în mod automat în baza următoarelor formule:

- dacă o cauză are un număr de părți mai mic sau egal cu 4:

Complexitatea dosarului = ([complexitatea obiectului principal] + [complexitatea obiectelor secundare x 10%]) + [complexitatea obiectului principal x (număr de volume) x 20%).

- dacă o cauză are un număr de la 5 la 10 părți: Complexitatea dosarului = ([complexitatea obiectului principal] + [complexitatea obiectelor secundare x 10%]) + [complexitatea obiectului principal x (număr de părți x 5%) + [complexitatea obiectului principal x număr de volume] x 20%).

- dacă o cauză are un număr de 11 și mai multe părți: Complexitatea dosarului = ([complexitatea obiectului principal] + [complexitatea obiectelor secundare

x 10%] + [complexitatea obiectului principal x (număr de părți x 2%)+ [complexitatea obiectului principal x număr de volume] x 20%]).

În cazul conexării a două sau mai multe cauze aflate deja pe rol, gradul de complexitate a cauzei se determină în mod automat de către PIGD, conform formulei indicate, cu condiția că în PIGD au fost reflectate toate acțiunile ce țin de conexasia cauzelor.

În cazul disjuncției cauzelor, gradele de complexitate se determină în mod automat de către PIGD în baza formulei indicate, cu condiția că în PIGD au fost reflectate toate acțiunile ce țin de disjuncția cauzelor (gradele de complexitate a cauzei inițiale se vor repartiza între cauzele disjuncte).

La judecarea cauzelor în apel sau recurs, gradul inițial de complexitate atribuit în mod automat de către PIGD va reprezenta 50% din gradul de complexitate pentru cauza respectivă stabilit de către Nomenclatorul gradelor de complexitate. În cazul rejudecării în fond a cauzei, PIGD va atribui gradul inițial de complexitate prevăzut pentru cauza respectivă în Nomenclatorul gradelor de complexitate.

Determinarea gradelor de complexitate inițiale, intermediare și finale ale cauzelor va avea loc în mod automat, prin intermediul PIGD. În caz de nefuncționare temporară a echipamentului sau a PIGD, aprecierea gradului de complexitate inițială va fi efectuată de persoana care înregistrează în mod manual cauza parvenită în instanță. Persoana respectivă va anexa, la varianta pe hârtie a dosarului, o dispoziție privind aprecierea gradului de complexitate pentru cauza dată. În momentul lichidării defecțiunilor care au produs nefuncționarea echipamentului sau a PIGD, odată cu înregistrarea cauzei în PIGD, gradul de complexitate inițială și, după caz, intermediară se va determina în mod automat de către PIGD.

Autoritatea administrativă responsabilă de activitatea organizatorică a judecătoriilor și curților de apel este Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ), subordonată Ministerului Justiției, cu statut de persoană juridică de drept public în conformitate cu art. 55 a Legii 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și Regulamentul privind organizarea și funcționarea activității Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 650 din 26.05.2016.

Această instituție inter alia examinează și adresările instanțelor judecătorești referitor la erorile din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și coordonează efectuarea modificărilor, rectificărilor solicitate, pentru a asigura corespunderea acestuia cu cerințele stabilite de legislație. Doar pe parcursul anului 2017, până la 31 decembrie inclusiv, în adresa AAIJ au parvenit 950 demersuri de corectare a erorilor, de la instanțele judecătorești, referitoare la Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, cât și în privința unor funcționalități ale sistemului de înregistrare audio a ședințelor de judecată (SRS Femida).

La 20 martie 2018, Consiliul Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 150/8 cu privire la demersul Programului pentru Justiție Transparentă referitor la desemnarea unor instanțe-pilot în vederea testării noului Modul de Raportare Statistică Electronică (MRSE) din cadrul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, a desemnat în calitate de instanțe-pilot în vederea testării noului Modul de Raportare Statistică Electronică (MRSE) din cadrul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, următoarele instanțe judecătorești:

- Judecătoria Soroca;
- Judecătoria Comrat;
- Judecătoria Cahul;
- Curtea de Apel Comrat;
- Curtea de Apel Cahul;
- Curtea de Apel Bălți.

Plenul CSM a reținut faptul că statistica judiciară are o importanță substanțială în evaluarea și îmbunătățirea performanței instanțelor judecătorești, consolidarea eficienței actului de înfăptuire a justiției și calității serviciilor instanțelor, iar pe parcursul ultimilor ani, cu eforturile conjugate ale Consiliului Superior al Magistraturii, Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești și instanțelor judecătorești au fost realizate mai multe măsuri în vederea documentării integrale a dosarelor electronice conținute în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, având drept scop implementarea raportării statistice electronice în cadrul instanțelor judecătorești. Totodată, în perioada de referință, cu suportul programelor de asistență tehnică ale Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), funcționalitățile Modulului de Raportare Statistică, parte componentă a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor au fost îmbunătățite, fiind încorporate în formă electronică toate rapoartele statistice ce reflectă evidența ținută de instanțele judecătorești pe suport material.

În contextul realizării Planului de acțiuni al Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ) pentru anul 2017, în perioada noiembrie-decembrie 2017 a fost efectuat sondajul de opinie în cadrul judecătoriilor și curților de apel, angajații fiind solicitați să răspundă la mai multe întrebări ce vizează gradul de satisfacție privind serviciile prestate de operatorul tehnic al sistemului ÎS “Centrul de Telecomunicații Speciale”(CTS) și setarea aplicațiilor soft, echipamentelor IT utilizate în instanțe, de către CTS.

În acest context, a fost diseminat un model de chestionar anonim ce urma a fi completat on-line de oricare doritor dintre angajații instanțelor.

Chestionarul de evaluare a conținut 7 întrebări și câte un câmp pentru comentarii deschise la fiecare întrebare, în cazul în care respondenții aleg să încercuiască”1”, “2” sau “3”, iar la sfârșit se acordă posibilitatea înserării unor comentarii generale.

Răspunsurile colectate au fost introduse în formulare electronice de tip „google-forms”, care permit curățarea și analiza datelor cu ajutorul aplicației Microsoft Excel.

Sondajul a fost efectuat pe un eșantion de 355 respondenți din 15 instanțe judecătorești, dintre care 2 curți de apel și 13 judecătorii. Menționăm că eșantionul inițial preconizat viza toate cele 19 instanțe judecătorești, însă s-au expus doar 15. Funcțiile respondenților nu au fost specificate, chestionarele fiind anonime.

1. Întrebarea privind funcționalitatea produselor soft și rețelelor digitale instalate în instanțe

Menționăm că 250 respondenți, ceea ce constituie aproximativ 71%, apreciază nivelul funcționării softurilor instalate cu calificativele “bine” și “foarte bine”. 74 de respondenți au acordat calificativul cu numărul “3”, 20 - calificativul “2”, 11 au marcat calificativul “1”.

Situația în % poate fi vizualizată în diagrama prezentată în figura 3.

Calificativul mediu acordat la întrebarea respectivă este 3,72, adică “bine”.

2. Întrebarea privind procedura eliminării erorilor din PIGD

Menționăm că 220 respondenți au apreciat serviciile de eliminare a erorilor din PIGD cu calificativele “bine” și “foarte bine”, ceea ce constituie aproximativ 62 % din totalul respondenților participanți la sondaj. 93 de respondenți au acordat calificativul cu numărul “3”, 31 au acordat calificativul “2”, 11 - calificativul “1”.

În medie, respondenții au apreciat procedura eliminării erorilor din PIGD cu calificativul “bine”, adică nota medie 3,58.

3. Întrebarea privind ajustarea, modificarea produselor soft instalate în conformitate cu necesitățile instanței

Menționăm că 249 respondenți (aproximativ 70% din respondenți) au apreciat lucrările de ajustare a produselor soft cu calificativul “bine” și “foarte bine”.

Au apreciat cu calificativul “1” 10 respondenți, 23 - cu calificativul “2”, 73 - cu calificativul “3”. Astfel, mai puțin mulțumiți constituie aproximativ 30 % din totalul respondenților participanți la sondaj.

În medie, respondenții au apreciat **serviciile de ajustare, modificare de către CTS a produselor soft instalate în conformitate cu necesitățile instanțelor** cu calificativul “bine”, apreciind cu nota medie 3,72.

4. Întrebarea privind funcționalitatea sistemelor antivirus

Menționăm că 270 de respondenți au apreciat sistemele antivirus cu note de “bine” și “foarte bine”, ceea ce constituie aproximativ 77 de % din totalul participanților la sondaj.

Referitor la întrebarea indicată 12 respondenți - au marcat calificativul “1”, 15 - calificativul “2”, 58 - calificativul “3”.

Respondenții au apreciat **funcționalitatea sistemelor antivirus** cu calificativul ”bine”, nota medie constituind 4.005

5. Întrebarea privind calitatea și frecvența lucrărilor de profilaxie

Aproximativ 69% din participanții la sondaj reprezintă respondenții care au marcat calificativul ”bine” și ”foarte bine” ce ține de calitatea și frecvența lucrărilor de profilaxie.

La această întrebare, 63 respondenți au marcat calificativul ”3”, 34 respondenți - calificativul ”2”, 14 au apreciat cu calificativul ”1”.

În total, mai puțin mulțumiți de lucrările de profilaxie, prestate de către Centrul de telecomunicații speciale, sunt aproximativ 31% din participanții la sondaj.

În general, nota medie acordată de respondenți cu referire la calitatea și frecvența lucrărilor de profilaxie constituie – 3.74, adică calificativul ”bine”.

6. Întrebarea referitor la soluționarea cererilor privind schimbarea numelui de utilizator, a parolelor și nivelurilor de acces

Menționăm că cei satisfăcuți de procedura în cauză sumează aproximativ 83% din participanții la sondaj, iar mai puțin mulțumiți constituie aproximativ 17 %. Respondenții au apreciat **serviciile de soluționare a cererilor privind schimbarea numelui de utilizator, a parolelor și nivelurilor de acces** cu nota medie (4,11), adică calificativul ”bine”.

7. Întrebarea privind aprecierea monitorizării și menținerii tehnice a serviciilor de internet

Menționăm că au apreciat cu calificativ de ”bine” și ”foarte bine”, 263 respondenți, ceea ce constituie aproximativ 74% din participanți.

La întrebare 10 respondenți au apreciat cu nota ”1”, 13 – nota ”2”, 69 – nota ”3”. În total, mai puțin mulțumiți de serviciile internet, prestate la stația de lucru din instanța de judecată, sunt circa 26% din participanții la sondaj.

Concluziile sondajului. În general, respondenții au apreciat monitorizarea și menținerea tehnică a serviciilor Internet cu nota medie (3,89), adică calificativul ”bine”.

În general utilizatorii PIGD și SRS Femida sunt mulțumiți de calitatea serviciilor prestate de către Centrul de Telecomunicații Speciale, media răspunsurilor oferite la toate întrebările constituind 3.82, ceea ce prezumă faptul că în rezultatul sondajului serviciile au fost apreciate cu calificativul ”bine”.

Totodată, menționăm că comentariile înserate în chestionare vor ajuta Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești să evalueze și să îmbunătățească activitatea proprie și serviciile contractate, ținând cont de obiecțiile și sugestiile prezentate de instanțele de judecată.

În același context, AAIJ își propune să ajusteze contractul anual încheiat cu ÎS ”Centrul de telecomunicații speciale”, în scopul îmbunătățirii aspectelor ce țin de asigurarea constantă a funcționalității, mentenanței,

precum și a securității sistemului informațional judiciar, echipamentelor și infrastructurii informaționale din instanțele judecătorești din Republica Moldova, prin prestarea serviciilor de întreținere și deservire tehnică a echipamentului din sistemului informațional judiciar, a platformei unice de hostare a paginilor web, a echipamentului de înregistrare audio, asigurarea securității transiterii informațiilor în cadrul sistemului.

La etapa actuală AAIJ continuă să desfășoare o serie de activități concrete menite să elimine erorile tehnice apărute în PIGD, care se repetă și care necesită intervenții la nivel de dezvoltare. Astfel, cu suportul Programului pentru Justiție Transparentă va fi contractată în 2018 o companie IT care urmează să înlăture erorile tehnice raportate de instanțele care utilizează versiunea actuală a PIGD, din momentul implementării acesteia.

Totodată, AAIJ în colaborare cu CTS precum și după caz cu suportul Programului pentru Justiție Transparentă, urmează să întreprindă măsurile ce se impun pentru a remedia în măsura posibilităților carențele raportate de respondenții la prezentul sondaj.

Surse bibliografice (web):

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=334554>

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=356311>

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=312839>

<http://lex.justice.md/md/365169/>

<http://aaij.justice.md/ro/reports>

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2018/08/150-8.pdf>